



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філологічних дисциплін та соціальних комунікацій



ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять і самостійної роботи для студентів ОС «Молодший бакалавр» спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Мукачево – 2021 рік

УДК 930:02:004(072)(075.8)

I – 89

*Розглянуто та рекомендовано до друку кафедрою
філологічних дисциплін і соціальних комунікацій
Протокол №12 від 25 січня 2021р.*

*Розглянуто та рекомендовано Науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
Протокол № 8 від 18 лютого 2021 р.*

Рецензент:

Укладач: Мовчан К.М. – старший викладач кафедри філологічних дисциплін і соціальних комунікацій

I – 89

Історія бібліотечної справи: методичні рекомендації для підготовки до практичних занять і самостійної роботи для студентів ОС «Молодший бакалавр» спеціальності «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа» / укладач К.М. Мовчан.– Мукачево: РВЦ МДУ, 2021.– 38 с.

Методичні рекомендації містять вказівки для підготовки до практичних занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Використання в роботі методичних рекомендацій дозволить викладачам проводити практичні заняття в цікавій формі, студентам – краще підготуватись до практичних(семінарських) занять.

Рекомендовано студентам спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» ОС «Молодший бакалавр».

©МДУ, 2021

ЗМІСТ

| | |
|--|----|
| ВСТУП | 4 |
| Змістовий модуль I. БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ, ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У НОВИЙ І НОВІТНІЙ ЧАСИ | 6 |
| Тема: Предмет, об'єкт історії бібліотечної справи | 6 |
| Тема: Бібліотеки Стародавнього світу..... | 6 |
| Тема: Бібліотеки Античного світу..... | 7 |
| Тема: Бібліотеки Середньовіччя..... | 7 |
| Тема: Бібліотеки Стародавнього Світу, Середньовіччя..... | 8 |
| Тема: Бібліотеки доби Відродження та раннього Нового часу..... | 8 |
| Тема: Бібліотеки доби Відродження. Італійські бібліотеки..... | 9 |
| Тема: Бібліотеки доби Відродження у країнах Європи й Азії..... | 9 |
| Тема: Бібліотечна справа в Англії в епоху Просвітництва..... | 10 |
| Тема: Бібліотечна справа в Німеччині..... | 11 |
| Тема: Бібліотечна справа у Франції..... | 11 |
| Тема: Бібліотечна справа в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах..... | 12 |
| Тема: Бібліотечна справа в XIX - на початку XX ст..... | 13 |
| Тема: Бібліотечна справа країн Європи і Америки в XIX ст..... | 13 |
| Тема: Бібліотечна справа у період 1917-1930-х років..... | 14 |
| Тема: Основні етапи розвитку бібліотек (1914-1940рр.)..... | 15 |
| Тема: Бібліотечна справа зарубіжних країн у першій половині XX ст..... | 16 |
| Тема: Бібліотечна справа у другій половині XX – на початку XXI ст..... | 16 |
| Тема: Розвиток бібліотечної справи в інформаційному суспільстві..... | 17 |
| Тема: Новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн світу у міжнародний інформаційний простір..... | 17 |
| Змістовий модуль II. ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ | 19 |
| Тема: Бібліотеки України у IX-XVIII ст. Зародження бібліотек Київської Русі..... | 19 |
| Тема: Початок формування бібліотечної думки..... | 19 |
| Тема: Особливості українського бібліотечного руху в XIX - на початку XX ст..... | 20 |
| Тема: Розвиток вітчизняної бібліотечної справи в XIX – на початку XX ст..... | 20 |
| Тема: Бібліотечна справа у Радянській Україні..... | 21 |
| Тема: Бібліотечна справа кінця XX ст..... | 21 |
| Тема: Бібліотечна справа в незалежній Україні..... | 22 |
| Тема: Бібліотеки Західної України. Наукова бібліотека Мукачівського державного університету: історія, сьогодення..... | 22 |
| Тема: Бібліотечна справа України: етапи розвитку..... | 23 |
| МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТИВ | 24 |
| ПОРАДИ З НАПИСАННЯ ЕСЕ | 25 |
| Питання для заліку..... | 26 |
| Завдання для самостійної та індивідуальної роботи..... | 29 |
| Форми та методи контролю..... | 30 |
| МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ | 32 |
| РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА | 33 |

ВСТУП

В умовах компетентісно-орієнтованого підходу в освіті основне завдання навчального процесу – навчити студента вчитися, самостійно здобувати знання.

Опанування матеріалу навчальної дисципліни «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» передбачає поєднання самостійної роботи студента з лекційними та практичними заняттями.

Самостійна робота студентів над курсом «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» передбачає підготовку до практичних занять (та самостійне опрацювання питань і тем, які не виносяться на практичні заняття), підготовку до контрольних заходів, виконання індивідуального завдання.

За кожною з тем навчальної дисципліни студент самостійно повинен вивчити теоретичний матеріал базового рівня, перевірити ступінь його засвоєння через самоконтроль, підготуватись до практичних занять.

Пропоновані методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа» допоможуть зорієнтуватися у вивченні теоретичного матеріалу, зосередитись на ключових поняттях.

Теоретичні питання дисципліни розглядаються на лекціях, поглибленню теоретичних знань із дисципліни сприяють семінарські заняття. До другого модуля програми подані індивідуальні завдання, які дозволять поглибити знання з історії бібліотечної справи окремих країн світу. До кожного модуля розроблені тестові завдання для модульних контрольних робіт, які дозволять виявити рівень оволодіння студентами теоретичними питаннями та конкретним фактичним матеріалом.

Для кращого розуміння і засвоєння лекційного матеріалу, до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал. Якщо з певних причин студент пропустив лекцію, її необхідно законспектувати і опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації. Викладач контролює самостійну роботу студентів: перевіряє

конспекти, пояснює виконання завдань творчого характеру, надає консультації для активізації навчальної діяльності студентів.

Самостійна робота є одним з найважливіших компонентів освітнього процесу, що переважає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності, яка здійснюється під час аудиторних, позааудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом.

Практичні заняття допомагають комплексно розв'язати такі завдання : поглиблення та уточнення знань, здобутих на лекціях і в процесі самостійної роботи, опанування навичок організації професійної діяльності, набуття та удосконалення навичок роботи з нормативними документами та інструктивними матеріалами, навчитися працювати з науковими джерелами, оформляти їх згідно основних вимог до бібліографії.

Методичні рекомендації дозволять викладачам проводити практичні заняття в цікавій і змістовній формі, студентам – краще підготуватись до практичних (семінарських) занять.

Змістовий модуль I. БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ, ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У НОВИЙ І НОВІТНІЙ ЧАСИ

Тема: Предмет, об'єкт історії бібліотечної справи

Питання для розгляду

1. Місце курсу в загальнонауковій і професійній підготовці бібліотечних фахівців. Предмет історії бібліотечної справи.
2. Взаємозв'язок з всесвітньою історією, історією світової культури і комплексом історичних наук, які вивчають книгу.
3. Потреба в осмисленні історії бібліотечної справи.
4. Структура курсу.
5. Джерельна база і навчально-методична забезпеченість курсу.

Питання для самоперевірки

1. Що вивчає дисципліна «Історія бібліотечної справи».
2. Що є предметом історії бібліотечної справи?
3. Обгрунтуйте зв'язок предмету з всесвітньою історією, історією світової культури, історією книги, історією бібліографії, китаєзнавством, книгознавством.
4. Як ви розумієте місце курсу в загальнонауковій і професійній підготовці бібліотечних фахівців.

Тести

1. Предметом історії бібліотечної справи є:

- а) розвиток бібліотек у часовому вимірі;
- б) бібліотечний фонд;
- в) бібліотека.

2. Історія бібліотечної справи взаємопов'язана з :

- а) історичними науками, які вивчають книгу;
- б) педагогікою;
- в) соціологією.

3. Об'єктом історії бібліотечної справи є:

- а) бібліотеки як соціальний інститут;
- б) книги, як інформаційний ресурс;
- в) читачі.

Тема: Бібліотеки Стародавнього світу.

Питання для розгляду

1. Розквіт культури народів Дворіччя.
2. Винахід клинопису.
3. Перші відомості про існування бібліотек у державі Шумер.
4. Ніневійська бібліотека асирійського царя Ашшурбаніпала.
5. Способи «розкриття» фонду бібліотеки, мистецтво зберігання документів.

Питання для самоперевірки

1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Стародавнього світу.
2. Де і коли вперше почали використовувати елементи систематизації.
3. Найстаріша бібліотека (власник, країна, роки існування).

4. Найбільша і найвідоміша бібліотека глиняних табличок (століття, власник, склад фонду, розміщення фонду, запровадження збереження фонду).
5. «Дім книги»(засновники бібліотек, століття, призначення бібліотек).

Практичні завдання.

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити друге питання плану.

Завдання 2. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Стародавнього світу.

Завдання 3. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку Стародавнього Сходу (за вибором студента).

Завдання 4. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Стародавнього світу.

Тема: Бібліотеки Античного світу.

Питання для розгляду

1. Бібліотеки Античної Греції.
2. Поява слова «бібліотека» у значенні, близькому до сучасного.
3. Особиста бібліотека Аристотеля.
4. Основний спосіб тиражування документів.
5. Александрійська бібліотека – найбільша бібліотека елліністичного світу.
6. Бібліотека Юрія Цезаря

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Античного світу.

Охарактеризувати основні події

1. Перша велика бібліотека в стародавній Греції (Аристотель).
2. Олександрійська бібліотека.
3. Пергамська бібліотека.
4. Розвиток бібліотечної архітектури.

Тема: Бібліотеки Середньовіччя.

Питання для розгляду

1. Монастирські бібліотеки.
2. Кембрижський та Оксфордський університети.
3. Університетські бібліотеки. Парижська Сорбонна.
4. Винахід друкарства.
5. Бібліотека Ватикану.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Середньовіччя.
2. Охарактеризуйте найбільші бібліотеки даного періоду.

Опишіть події :

1. Монастир Віварій «притулок думки»:
2. Внесок Касіодора в розвиток бібліотеки, структура бібліотеки, роки існування книгозбірні, розвиток книгокопіювання, формування фонду, початок бібліографії)
3. Бібліотека бенедиктського монастиря Боббіо.
4. Відкриття університетів (Кембрижський та Оксфордський та ін.).
5. Імператорська бібліотека, заснована імператором Констянтином I Великим.
6. Перша спроба бібліографічного опису.
7. Винахід друкарства.

Тема: Бібліотеки Стародавнього Світу, Середньовіччя.

Питання для розгляду

1. Староєгипетська культура і бібліотеки.
2. Створення нового матеріального носія інформації-папірусу.
3. Поняття «будинки книги» і «будинки життя».
4. Видатні візантійські бібліофіли. Монастирські бібліотеки Західної Європи у V - VI ст.
5. Розвиток уявлень про бібліотечну архітектуру

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Стародавнього світу.
2. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Середньовіччя.
3. Охарактеризуйте найбільші бібліотеки даного періоду.

Знати основні події Стародавнього світу.

1. Де і коли вперше почали використовувати елементи систематизації.
2. Найстаріша бібліотека (власник, країна, роки існування).
3. Найбільша і найвідоміша бібліотека глиняних табличок (століття, власник, склад фонду, розміщення фонду, запровадження збереження фонду).
4. «Дім книги»(засновники бібліотек, століття, призначення бібліотек).

Опишіть події :

1. Монастир Віварій «притулок думки».
2. Внесок Касіодора в розвиток бібліотеки, структура бібліотеки, роки існування книгозбірні, розвиток книго копіювання, формування фонду, початок бібліографії)
3. Бібліотека бенедиктського монастиря Боббіо.
4. Відкриття університетів.(Кембриджський та Оксфордський та ін.).
5. Імператорська бібліотека, заснована імператором Констянтином I Великим.
6. Перша спроба бібліографічного опису.
7. Винахід друкарства.

Практичні завдання.

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити друге питання плану.

Завдання 2. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Стародавнього світу.

Завдання 3. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку Стародавнього Сходу (за вибором студента).

Завдання 4. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Стародавнього світу.

Тема: Бібліотеки доби Відродження та раннього Нового часу.

Питання для розгляду

1. Бібліотеки епохи Відродження.
2. Домінування приватних бібліотек.
3. Бібліотеки і Реформація.
4. Винайдення книгодрукування Йоганном Гуттенбергом, його вплив на книгорозповсюдження і бібліотечну справу.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Перший архітектор бібліотек.

2. Інструкція для бібліотекаря.
3. Обов'язкові каталоги бібліотеки.
4. Зміни в бібліотеках в епоху Відродження.
5. Хто вперше запропонував складення описів під індивідуальним автором?
6. Хто вперше надрукував книгу. Її переваги і недоліки?
7. Які відбулися зміни в бібліотечній справі в епоху Відродження?

Написати есе

Напишіть есе як книгодрукування вплинуло на поширення знань і піднесення культури взагалі. Дайте порівняльну характеристику цього періоду і нашого часу.

Тема: Бібліотеки доби Відродження. Італійські бібліотеки.

Питання для розгляду

1. Публічні бібліотеки. Бібліотека Франческо Петраркі.
2. Бібліотека Поджо Браччолини.
3. Вклад герцога Федеріго Монтефельтро в бібліотечну справу.
4. Бібліотечний хранитель Лауренціані Антоніо Мальябекки.
5. Ватиканська бібліотека.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Перший архітектор бібліотек.
2. Інструкція для бібліотекаря.
3. Обов'язкові каталоги бібліотеки.
4. Зміни в бібліотеках в епоху відродження.

Опишіть вклад в бібліотечну справу видатних осіб:

1. Франческо Петраркі.
2. Джовані Бокаччо.
3. Поджо Браччолини.
4. Ніколи Николи.
5. Федеріго Монтефельтро.
6. Лауренціані Антоніо Мальябекки.
7. Флоріан Тефлер.

Тема: Бібліотеки доби Відродження у країнах Європи й Азії.

Питання для розгляду

1. Домінування приватних бібліотек.
2. Зародження ідеї створення публічних бібліотек.
3. Нові вимоги до бібліотекаря-професіонала. Бібліотеки і Реформація.
4. Винайдення книгодрукування.
5. Погляд на бібліотеку як складову наукового, освітнього і культурного життя суспільства.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Хто вперше запропонував складення описів під індивідуальним автором?
2. Хто вперше надрукував книгу. Її переваги і недоліки?
3. Які відбулися зміни в бібліотечній справі в епоху Відродження?
- 4.

Написати есе

Напишіть есе як книгодрукування вплинуло на поширення знань і піднесення культури взагалі. Дайте порівняльну характеристику цього періоду і нашого часу.

Практичні завдання.

Завдання 1. Які відбулися зміни в бібліотечній справі в епоху Відродження?

Завдання 2. Хто вперше надрукував книгу? Які недоліки книги ?

Завдання 3. Хто вперше запропонував складення описів під індивідуальним автором.

Тема: Бібліотечна справа в Англії в епоху Просвітництва.

Питання для розгляду

1. Бібліотеки Оксфордського і Кембріджського університетів.
2. Суспільні бібліотеки.
3. Національна бібліотека Англії.
4. Бібліотеки Шотландії.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Охарактеризуйте символи нової епохи.
2. Національна бібліотека Англії (рік заснування, обов'язковий примірник, наукова робота в бібліотеці).

Напишіть реферат

Розвиток культури – визначальний фактор формування і вдосконалення роботи бібліотек.

Тести

- 1. Бібліотеки Оксфордського і Кембріджського університетів отримали право на обов'язковий примірник у:**
 - а) 1662р.;
 - б) 1757р.;
 - в) 1831р.
- 2. Парламент Англії прийняв закон про створення Британського музею у :**
 - а) 1753р.;
 - б) 1831р.;
 - в) 1662р.
- 3. Георг II приєднав до Національної бібліотеки королівську бібліотеку у :**
 - а) 1757р.;
 - б) 1662р.;
 - в) 1831р.

Тема: Бібліотечна справа в Німеччині.

Питання для розгляду

4. Бібліотечна діяльність Йоганна Вольфганга фон Гете.
5. Бібліотечні реформи Й.В. Гете.
6. Концепція Лейбніца.
7. Бібліотеки Вольфенбюттеля і Геттінгенського університету.
8. Бібліотека саксонських курфюрстів.
9. Суспільні бібліотеки.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Скласти хронологічну таблицю історії бібліотечної справи в Німеччині.
2. Опишіть Бібліотеки Вольфенбюттеля і Геттінгенського університету.: фонд, функції.
3. Які бібліотечні реформи Й.В. Гете використовуються в сучасних бібліотеках.

Напишіть реферат

Вклад Гете в розвиток бібліотек.

Тести

1. **Бібліотека Саксонських курфюрстів в дрездені створена завдяки бібліотекарю:**
 - а) Іогану Міхаелю Франке;
 - б) Коарада Геспера;
 - в) Готфрід-Вільгельм Лейбніц.
2. **Берлінська королівська бібліотека була відкрита для читачів у:**
 - а) 1661р.;
 - б) 1787р.;
 - в) 1797р.

Тема: Бібліотечна справа у Франції.

Питання для розгляду

1. Бібліотека Мазаріні. Документи Конвенту про бібліотеки.
2. Діяльність Комітету народної освіти.
3. Діяльність Г.П. Амейлона.
4. Нововведення у бібліотечній справі Франції.
- 5.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Внесок в бібліотечну справу Тюбера Амейлона
2. Складіть хронологічну таблицю розвитку бібліотечної справи у Франції.

Заповніть таблицю

| <i>Видатні постаті</i> | <i>Вклад у розвиток бібліотечної справи</i> |
|------------------------|---|
| | |
| | |

Тести

1. **Бібліотека Французьких королів відкрилась для державних діячів, вчителів у:**
 - а) 1737р.;
 - б) 1831р.;
 - в) 1792р.

2. **Королівську бібліотеку Конвент проголосив національною у :**
 - а) 1795р.;
 - б) 1792р.;
 - в) 1790р.

3. **Каталоги на фонди трьох великих книгозборищ Парижу створено:**
 - а) Г.П. Амейлоном;
 - б) Амерланом Гастоном Камюсом;
 - в) Анрі Грегуаром.

Тема: Бібліотечна справа в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах.

Питання для розгляду

1. Бібліотечна справа в США.
2. Заснування бібліотеки Конгресу.
3. Підписні бібліотеки.
4. Перетворення у бібліотечній справі Франції.
5. Націоналізація королівської бібліотеки.
6. Бібліотеки навчальних закладів.
7. Заснування першої наукової медичної бібліотеки Білорусії.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Охарактеризуйте символ нової епохи.
2. Національна бібліотека Англії.
3. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку епохи Просвітництва.
4. Бібліотеки навчальних закладів: засновники бібліотек, основні завдання.

Тести

1. **Перша церковно-парафіяльна бібліотека було створена в Південній Кароліні у :**
 - а) 1697р.;
 - б) 1655р.;
 - в) 1726р.

2. **Франклін відкрив друкарню в Філадельфії у:**
 - а) 1726р.;
 - б) 1655р.;
 - в) 1697р.

3. **Підручник для студентів бібліотечних магістерських програм у США «Основи бібліотекознавства та інформології» написав:**
 - а) Річард Рубін;
 - б) Мелвіл Луїс Косут Дьюї;
 - в) Джефферсон.

Тема: Бібліотечна справа в XIX - на початку XX ст.

Питання для розгляду

1. Провідні чинники розвитку бібліотечної справи в XIX ст.
2. Публічні бібліотеки.
3. Характеристика національних бібліотек окремих країн в XIX ст.
4. Розвиток наукових бібліотек.
5. Бібліотеки університетів, інститутів, наукових товариств і музеїв в інших країнах Європи і Америки.
6. Вихід у світ перших навчально-практичних видань.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Складіть хронологічну таблицю розвитку наукових бібліотек.
2. Як називались бібліотеки університетів, інститутів, наукових товариств і музеїв в інших країнах Європи і Америки.
3. Охарактеризуйте перші навчально-практичні видання.

Тести

1. **«Правила про безкоштовні народні читальні та порядок нагляду за ними» були видані у :**
 - а) 1888р.;
 - б) 1873р.;
 - в) 1913р.
2. **«Правила про безкоштовні народні читальні та порядок нагляду за ними» були підготовлені в :**
 - а) 1890р.;
 - б) 1888р.;
 - в) 1913р.
3. **Народним бібліотекам при школах дозволили комплектувати фонд на рівні з публічними бібліотеками у :**
 - а) 1906р.;
 - б) 1913р.;
 - в) 1873р.
4. **Перші бібліотечні курси створила:**
 - а) Л. Хавкіна;
 - б) К. Рубінський;
 - в) В. Данилевич.
4. **Першим підручником з бібліотечної справи була книга «Библиотечное дело», автор:**
 - а) К. Балабанова;
 - б) Л.Б. Хавкіна;
 - в) К. Рубанський.

Тема: Бібліотечна справа країн Європи і Америки в XIX ст.

Питання для розгляду

1. Розвиток наукових бібліотек. Університетські бібліотеки.
2. Бібліотеки університетів, інститутів, наукових товариств і музеїв.
3. Загальнодоступні бібліотеки в XIX ст.
4. Розвиток бібліотекознавчої думки в XIX ст.
5. Вихід у світ перших навчально-практичних видань.

6. Заснування національних бібліотечних асоціацій.
7. Зародження бібліотечної освіти.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Охарактеризуйте основні етапи розвитку університетських бібліотек.
2. В чому заключається загальнодоступність бібліотек. Охарактеризуйте умови загальнодоступності.
3. Які навчально – методичні видання вийшли у світ у цей період? Охарактеризуйте їх зміст і значення для діяльності бібліотек.

Тести

1. **Бостонська публічна бібліотека була відкрита для читачів у :**
 - а)1854р.;
 - б)1796р.;
 - в)1850р.
2. **Бібліотечна школа(кафедра) при Колумбійському університеті у Нью-Йорці була відкрита у :**
 - а)1887 році;
 - б)1923році;
 - в)1854 році.
3. **Загальні засади американської бібліотечної освіти були закладені у період з :**
 - а)1876-1923рр.;
 - б) 1851-1931рр.;
 - в)1850-1875рр.

Тема: Бібліотечна справа у період 1917-1930-х років

Питання для розгляду

1. Заснування громадських бібліотек.
2. І. Огієнко – окрема сторінка історія бібліотечної справи.
3. Законодавчі документи розвитку бібліотечної справи. Законопроект про обов`язковий примірник. Постанова «Про охорону бібліотек і книгосховищ». Постанова про вилучення книжок .
4. Зміна в комплектуванні бібліотек.
5. Український інститут в Кам`янець-Подільському.
6. Реформи 1922р.
7. Бібліотечні об`єднання.

Напишіть реферат

1. І. Огієнко – окрема сторінка історія бібліотечної справи.
2. Комплектування фонду бібліотек у період 1917-1930-х років.
3. Український інститут в Кам`янець-Подільському.

Тести

1. **Проект реформи бібліотечної справи розроблено:**
 - а)1918р.;

- б)1914р.;
- в)1019р.

2.»Закон про друковані видання» затверджено у

- а)1919р.;
- б)1914р.;
- в)1918р.

3.Постанову про вилучення книжок та оновлення фонду було прийнято:

- а)на колегії Наркомосу 5 червня 1919р. ;
- б) на I Всеукраїнському з`їзді позашкільної освіти, травень 1919р.;
- в)на III Всеукраїнському з`їзді.

4. Український інститут а Кам`янець-Подільському засновано:

- а) у 1920р.;
- б)у 1922р.;
- в)1919р.

Тема: Основні етапи розвитку бібліотек (1914-1940рр.).

Питання для розгляду

1. Види національних бібліотек.
2. Створення нової організаційної форми університетських бібліотек.
3. Загальнодоступні бібліотеки за кордоном.
4. Діяльність Американської бібліотечної асоціації.
5. Перший бібліотечний закон Данії (1920 р.) і його результати.
6. Публічні бібліотеки в період світового економічного кризи (1929-1933 рр.).
- 7.Зародження бібліотечної освіти.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити діяльність Американської бібліотечної асоціації.
2. Охарактеризувати діяльність перших публічних бібліотек в період світової економічної кризи (1929-1933 рр.).
3. Визначити, які наслідки для бібліотек, бібліотечної справи мав перший закон Данії.
- 4.Американська бібліотечна асоціація: роль у розвитку бібліотек.
- 5.Особливості діяльності перших публічних бібліотек в період світової економічної кризи.
- 6.Перший закон Данії: наслідки для бібліотек.

Знайдіть в літературі опис цього періоду. Проаналізуйте погляди різних провідних діячів, вчених на зміни, які відбувалися в бібліотечній справі і запишіть у таблицю

| Провідний діяч. вчений | Зміни в бібліотечній справі | Наслідки |
|------------------------|-----------------------------|----------|
| | | |
| | | |

Тести

1. Журнал «Бібліотечний порадник» започатковано:

- а) Львівським товариством «Просвіта» у 1924р.;
- б) колегією Наркомосу 5 червня 1919р.;
- в)Бібліотекою Львівського університету.

2. Журнал «Українська книга» вийшов у :

- а) 1938р.;
- б) 1940р.;
- в) 1939р.

3. Бібліотека Львівського єзуїтського колегіуму була публічною крайовою бібліотекою Галичини до:

- а) 1918р.;
- б) 1929р.;
- в) 1919р.

Тема: Бібліотечна справа зарубіжних країн у першій половині ХХ ст.

Питання для розгляду

1. Стан наукових і спеціальних бібліотек європейських країн.
2. Розвиток спеціальних бібліотек.
3. Створення Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) (1927 р.).
4. Національні бібліотеки.
5. Нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити діяльність національних бібліотек.
2. Проаналізувати нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек у першій половині ХХ ст.
3. Охарактеризувати роботу спеціальних бібліотек зарубіжних країн у першій половині ХХ ст.

Напишіть реферат

1. Внесок Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) в бібліотечну справу.
2. Розвиток наукових і спеціальних бібліотек європейських країн у першій половині ХХ ст.
3. Нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек.

Тема: Бібліотечна справа у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

Питання для розгляду

1. Подолання наслідків Другої світової війни у бібліотечній справі різних країн світу.
2. Антирадянська політика американської бібліотечної системи в період «холодної війни».
3. Американська бібліотечна асоціація (1948 р.).
4. Зміни в розвитку вищої школи й університетські бібліотеки.
5. Перші спроби зарубіжних бібліотек у використанні новітніх засобів збору і передачі інформації (1950-і рр.).

Напишіть реферат

1. Діяльність Американської бібліотечної асоціації.
2. Перші спроби зарубіжних бібліотек у використанні новітніх засобів збору і передачі інформації (1950-і рр.).

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Опрацюйте літературні джерела, опишіть, які зміни в розвитку вищої школи й університетських бібліотек відбулися у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
2. В яких зарубіжних бібліотеках було зроблено перші спроби використання новітніх засобів збору і передачі інформації.
3. В якому році створена Американська бібліотечна асоціація. Як створення асоціації вплинуло на розвиток бібліотечної справи?

Тема: Розвиток бібліотечної справи в інформаційному суспільстві.

Питання для розгляду

1. Протиріччя між реальним рівнем розвитку інформаційних технологій і можливостями окремих країн.
2. Вплив інформатизації та інтернетизації на розвиток бібліотечної справи.
3. Новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн у міжнародний інформаційний простір.
4. Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.
5. Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.
6. Активізація міжнародних бібліотечних зв'язків з початку 1960-х рр. ЮНЕСКО і рамки міжнародної співпраці.
7. Роль ІФЛА в розвитку міжнародної взаємодії бібліотек.
8. Міжнародні бібліотечні програми.

Практичні завдання.

1. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.
2. Проаналізувати основні етапи входження бібліотек різних країн у міжнародний інформаційний простір.
3. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотечної справи у Новий та Новітній часи.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Передумови інформатизації та інтернетизації. Вплив на розвиток бібліотечної справи.
2. Проаналізуйте історичні події розвитку бібліотечної справи в інформаційному суспільстві.

Охарактеризуйте новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек у міжнародний інформаційний простір. Результат запишіть в таблицю.

| Новітні технології в бібліотеці | Країна | результат |
|---------------------------------|--------|-----------|
|---------------------------------|--------|-----------|

Тема: Новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн світу у міжнародний інформаційний простір.

Питання для розгляду

1. Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.
2. Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.
3. Активізація міжнародних бібліотечних зв'язків з початку 1960-х рр.

4. ЮНЕСКО і рамки міжнародної бібліотечної співпраці.
5. Роль ІФЛА у розвитку міжнародної взаємодії бібліотек.
6. Міжнародні бібліотечні проекти і програми.

Практичні завдання.

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Завдання 2. Проаналізувати інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.

Завдання 3. Складіть хронологічну таблицю розвитку та впровадження інформаційних технологій в бібліотеках заданого періоду.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Охарактеризуйте основні положення інформаційно-бібліотечного законодавства провідних зарубіжних країн.
2. Проаналізуйте історичні події які були початком активізації міжнародної бібліотечної співпраці.
3. Опишіть національну модель публічної бібліотеки на сучасному етапі, висвітліть схематично.

Напишіть реферат

Роль ІФЛА у розвитку міжнародної взаємодії.

Есе

1. Як розвиток інформаційного суспільства вплинуло на роботу бібліотек.

Змістовий модуль II. ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Тема: Бібліотеки України у IX-XVIII ст. Зародження бібліотек Київської Русі.

Питання для розгляду

1. Передумови зародження бібліотек Київської Русі.
2. Прийняття християнства, поява писемності і початок розвитку літератури (кінець X ст.)
3. Давньоруські книгосховища IX-XIII ст. Бібліотека Ярослава Мудрого.
4. Роль монастирів як центрів збирання рукописної книги.
5. Зібрання книг давньоруських монастирів.
6. Поширення книг і грамотності серед населення. Особисті бібліотеки.

Практичні завдання

1. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати Давньоруські книгосховища IX - XIII ст.
2. *Завдання 2.* Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати діяльність книгосховища при церковних соборах в XI - XIII ст.
3. *Завдання 3.* Охарактеризувати діяльність бібліотек з поширення книг і грамотності серед населення.

Напишіть реферат

1. Бібліотека Ярослава Мудрого – давньоруське книгосховище.
2. Поширення книг і грамотності серед населення.

Тема: Початок формування бібліотечної думки.

Питання для розгляду

1. Скрипторії – центри переписування книги діяльність.
2. Книгосховища при церковних соборах в XI - XIII ст.
3. Поширення книг і грамотності серед населення.
4. Соціально-культурне значення бібліотек монастирів.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Роль скрипторіїв у розповсюдженні книг.
2. Яке соціально-культурне значення в розвитку грамотності населення мають бібліотеки монастирів.
3. Опрацювавши джерела, опишіть роботу книгосховищ при церковних соборах в XI - XIII ст.

Напишіть реферат

1. Бібліотеки і школи Київської Русі.
2. Писемність та освіта Київської Русі.
3. Поширення книг і грамотності серед населення.

Тема: Особливості українського бібліотечного руху в XIX - на початку XX ст.

Питання для розгляду

1. Урядова політика щодо діяльності бібліотек.
2. Реформа народної освіти і розвиток наукових і спеціальних бібліотек.
3. Бібліотеки університетів і наукових товариств.
4. Бібліотеки середніх учбових закладів.
5. Утворення книгозбірень нових навчальних закладів університетського типу, інших установ.
6. Бібліотечна справа в другій половині XIX ст.
7. Національної бібліотеки Української держави.
8. Український бібліотечний рух Закарпаття, Буковини, Галичини.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Як реформа освіти вплинула на розвиток наукових і спеціальних бібліотек.
2. Діяльність бібліотек університетів і наукових товариств.
3. Український бібліотечний рух Закарпаття, Буковини, Галичини.

Напишіть реферат

1. Реформа народної освіти і розвиток наукових і спеціальних бібліотек.
2. Бібліотеки університетів і наукових товариств.
3. Бібліотеки середніх учбових закладів.
4. Утворення книгозбірень нових навчальних закладів університетського типу, інших установ.

Тема: Розвиток вітчизняної бібліотечної справи в XIX – на початку XX ст.

Питання для розгляду

1. Урядова політика щодо діяльності бібліотек.
2. Нагляд за книговиданням і книгорозповсюдженням у першій половині XIX ст.
3. Реформа народної освіти і розвиток наукових і спеціальних бібліотек.
4. Публічний характер діяльності університетських бібліотек.
5. Приватні бібліотеки української інтелігенції.
6. Виникнення російських публічних бібліотек в Україні.
7. Вплив революції 1905-1907 рр. на українську бібліотечну справу.

Практичні завдання

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати основні етапи виникнення російських публічних бібліотек в Україні.

Завдання 2. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати вплив революції 1905-1907 рр. на українську бібліотечну справу.

Завдання 3. Проаналізувати вплив революції 1905-1907 рр. на українську бібліотечну справу.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Назви основні нормативні документи даного періоду, що стосувалися діяльності бібліотек.
2. Охарактеризуй діяльність публічних бібліотек.
3. Як революція 1905-1907 рр. вплинула на українську бібліотечну справу.

4. Назви провідних бібліотечних діячів даного періоду і їх внесок в розвиток бібліотечної справи. Дані занеси в таблицю.

| | |
|------------------|---|
| Провідний вчений | Внесок в розвиток бібліотечної справи в XIX – на початку XX ст. |
| | |
| | |

Тема: Бібліотечна справа у Радянській Україні.

Питання для розгляду

1. Партійно-державне керівництво бібліотечною справою і його відображення в партійних документах.
2. Створення системи обов'язкового примірника для наукових бібліотек.
3. Закладання основ українського радянського бібліотекознавства.
4. Початок підготовки бібліотечних кадрів.
5. Перші радянські навчальні заклади і курси для підготовки бібліотекарів.
6. Особливості роботи бібліотек в умовах військового часу.

Практичні завдання

Завдання 1. Опрацюйте нормативні документи роботи бібліотек зазначеного періоду. Дані запишіть в таблицю

| Нормативно-правовий документ | Основні положення |
|-------------------------------------|--------------------------|
| | |
| | |

Завдання 2. Охарактеризуйте роботу перших радянських навчальних закладів і курсів для підготовки бібліотекарів.

Завдання 3. Хто започаткував українське радянське бібліотекознавство?

Теми рефератів

1. Партійно-державне керівництво бібліотечною справою і його відображення в партійних документах.
2. Перші радянські навчальні заклади і курси для підготовки бібліотекарів.
3. Особливості роботи бібліотек в умовах військового часу

Тема: Бібліотечна справа кінця XX ст.

Питання для розгляду

1. Заснування мережі радянських книгозбірень в Україні.
2. Зростання кількості наукових і спеціальних бібліотек.
3. Створення системи обов'язкового примірника для наукових бібліотек.
4. Перші радянські навчальні заклади і курси для підготовки бібліотекарів.
5. Централізація мережі бібліотек, підпорядкованих Міністерству культури України.
6. Централізація бібліотек інших систем і відомств.
7. Регламентація і уніфікація діяльності бібліотек.
8. Науково-дослідна робота в галузі бібліотекознавства.
9. Система підготовки бібліотечних кадрів.

Практичні завдання

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити історію заснування мережі радянських книгозбірень в Україні.

Завдання 2. Проаналізувати запроваджену систему обов'язкового примірника для наукових бібліотек. Розкрити її основні етапи.

Завдання 3. Розкрити основні етапи системи підготовки бібліотечних кадрів.

Завдання 3. Охарактеризуйте систему підготовки бібліотечних кадрів.

Напишіть реферати

1. Перші курси для підготовки бібліотекарів: організатори курсів, головні завдання.
2. Розвиток науково-дослідної роботи в галузі бібліотекознавства.
3. Заснування мережі радянських книгозбірень в Україні.

Тема: Бібліотечна справа в незалежній Україні.

Питання для розгляду

1. Закон України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» (1995 р.).
2. Криза системи бібліотечно-бібліографічного обслуговування населення і бібліотечної теорії (1990-і рр.), її причини і наслідки.
3. Відродження і формування національних бібліотек в Україні.
4. Бібліотечна мережа України. Зміна статусу повідних бібліотек України.
5. Заснування Української бібліотечної асоціації (1995 р.).
6. Встановлення Всеукраїнського дня бібліотек (30 вересня 1998 р.).
7. Зрушення в області інформатизації бібліотечної справи.

Практичні завдання

Завдання 1. Охарактеризуйте основні положення Закону України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» (1995 р.).

Завдання 2. Заснування Української бібліотечної асоціації (1995 р.): основні завдання, вплив на роботу бібліотек.

Завдання 3. Чим зумовлено зрушення в області інформатизації бібліотечної справи.

Напишіть реферати

1. Криза системи бібліотечно-бібліографічного обслуговування населення і бібліотечної теорії (1990-і рр.), її причини і наслідки.
2. Бібліотечна мережа України. Зміна статусу повідних бібліотек України.
3. Встановлення Всеукраїнського дня бібліотек (30 вересня 1998 р.).

Тема: Бібліотеки Західної України. Наукова бібліотека Мукачівського державного університету: історія, сьогодення.

Питання для розгляду

1. Книгозбірня Мукачівського монастиря.
2. Публічна бібліотека Мукачева.
3. Ужгородська міська бібліотека.
4. Обласна наукова бібліотека ім.
5. Обласна медична бібліотека.
6. Філіал бібліотеки.
7. Наукова бібліотека Мукачівського державного університету.

Практичні завдання

Завдання 1. Опишіть історію книгозбірні Мукачівського монастиря.

Завдання 2. Закарпатська Обласна Універсальна Наукова Бібліотека ім.Ф. Потушняка: історія і традиції.

Завдання 3. Перечисліть філіали різних бібліотечних структур Закарпаття. До яких бібліотечних систем вони належать.

Завдання 4. Які бібліотеки м. Мукачева виконують функції публічних.

Напишіть реферати

1. Історія книгозбірні Мукачівського монастиря.
2. Закарпатська Обласна Універсальна Наукова Бібліотека ім. Ф. Потушняка: головна наукова бібліотека Закарпатської області.
3. Наукова бібліотека Мукачівського державного університету – інформаційний центр просвітництва.

Есе

1. Наукова бібліотека Мукачівського державного університету- інформаційний просвітницький центр.

Тема: Бібліотечна справа України: етапи розвитку.

Питання для розгляду

1. Зародження бібліотек Київської Русі.
2. Закладання основ українського радянського бібліотекознавства.
3. Бібліотечна мережа України. Розвиток українського бібліотекознавства.
4. Міжнародний обмін студентами.
5. Участь представників України у діяльності провідних міжнародних бібліотечних організацій на сучасному етапі.
6. Перспективи розвитку бібліотечної справи України.
7. Перебудова системи бібліотечної освіти.
8. Перегляд освітніх стандартів.
9. Стан бібліотекознавства на сучасному етапі.

Практичні завдання

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити основні етапи зародження бібліотек Київської Русі.

Завдання 2. Розкрити основні етапи розвитку українського бібліотекознавства.

Завдання 3. Проаналізувати перспективи розвитку бібліотечної справи України.

Завдання 4. Складіть схему розвитку бібліотечної освіти.

Завдання 5. Які сучасні освітні стандарти ви знаєте? В чому їх відмінність від попередніх?

Завдання 6. Переглянувши сайт Мукачівського державного університету, знайдіть публікації про можливості міжнародного обміну студентами спеціальності «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа» в Мукачівському державному університеті.

Напишіть реферати

1. Розвиток бібліотекознавства на сучасному етапі.
2. Участь фахівців бібліотечної справи у діяльності провідних міжнародних бібліотечних організацій на сучасному етапі.
3. Основні етапи зародження бібліотек Київської Русі.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

Підготовка реферату передбачає такі етапи:

- вибір теми; визначення завдань дослідження та складання плану реферату;
- підбір літературних джерел та фактичного матеріалу;
- написання та оформлення реферату.

Тема реферату обирається з переліку тем самостійно (у разі потреби – за допомогою викладача, який читає даний спецкурс). Обравши тему реферату, необхідно визначити мету та об'єкт дослідження. Це допоможе встановити сукупність завдань, щоб їх розв'язати при підготовці реферату.

Мета реферату – закріплення теоретичних знань з дисципліни «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа», поглиблене вивчення обраної студентом теми. *Реферат* складається зі вступу, кількох розділів, висновків, списку використаної літератури. *План реферату* передбачає послідовний логічний виклад матеріалу, що розкриває зміст теми. Дисципліна «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа» передбачає індивідуальну навчально-дослідну роботу студентів. До даного виду робіт відносяться дослідження проблем, визначених в темах курсових робіт.

Складові реферату: титульна сторінка, зміст (план), вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки. Індивідуальне завдання оформляється студентом самостійно у вигляді окремого звіту, надрукованого на комп'ютері: шрифт – 14, інтервал – 1,5, відступ – 1,25 см, ліве поле – 30 мм, праве – 1.5 мм, верхнє і нижнє – 20 мм.

ПОРАДИ З НАПИСАННЯ ЕСЕ

Есе — це прозовий твір невеликого обсягу і вільної композиції, який виражає індивідуальні враження та міркування з конкретного приводу чи питання і явно не претендує на визначальне або вичерпне трактування предмета.

Мета есе полягає у розвитку таких навичок, як самостійне творче мислення і письмовий виклад власних думок. Написання есе є надзвичайно корисним, оскільки це дозволяє автору навчитися чітко і грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні поняття, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, ілюструвати досвід відповідними прикладами, аргументувати свої висновки.

Рекомендовані структура і план есе:

Структура есе визначається пропонованими до нього вимогами:

- думки автора есе з проблеми викладаються у формі коротких тез;
- думка повинна бути підкріплена доказами, тому за тезою слідує аргументи.

Аргументи – це факти, явища суспільного життя, події, життєві ситуації і життєвий досвід, наукові докази, посилання на думку вчених та ін. Краще надавати два аргументи на користь кожної тези: один аргумент здається непереконливим, три аргументи можуть «перевантажити» виклад, виконаний в жанрі, орієнтованому на стислість і образність.

Таким чином, есе набуває такої структури (кількість тез і аргументів залежить від теми, обраного плану, логіки розвитку думки):

- вступ • теза, аргументи • теза, аргументи • теза, аргументи • висновок.

При написанні есе важливо також враховувати наступні моменти:

1. Вступ і висновок повинні зосередити увагу на проблемі (у вступі вона ставиться, у висновку — резюмується думка автора).
2. Необхідними є виділення абзаців, червоних рядків, встановлення логічного зв'язку між абзацами (так досягається цілісність роботи).
3. Стиль викладу: есе властиві емоційність, експресивність, художність. При написанні есе Вам необхідно досягти певних цілей.

Коли Ваша розповідь готова, перевірте наступне: Чи відповів я на поставлене запитання? Наскільки зрозуміло і точно я виклав свої думки? Чи природно звучить те, що я написав, чи немає помилок?

Обсяг есе – від 0,5 до 2 ст.

Питання для заліку

1. Наукові підходи до періодизації історії бібліотечної справи..
2. Бібліотеки в державі Шумер, Хеттській державі і Вавілонському царстві.
3. Бібліотеки Ассирії (VII - VI ст. до н.е.).
4. Бібліотеки Стародавнього Єгипту.
5. Бібліотеки античної Греції.
6. Бібліотеки елліністичного світу.
7. Бібліотечна культура Стародавнього Риму.
8. Александрійська і Пергамська бібліотеки.
9. Бібліотеки Стародавнього Світу.
10. Особливості архітектури бібліотек Стародавнього Світу.
11. Бібліотеки буддійських монастирів і палацові книгосховища Китаю в період раннього Середньовіччя.
12. Бібліотеки Візантії і Західної Європи (V - X ст.).
13. Бібліотеки Арабського халіфату.
14. Бібліотеки церкви XII - XIV ст.
15. Бібліотеки середньовічних університетів, приватні і королівські бібліотеки.
16. Бібліотеки епохи Відродження.
17. Бібліотеки Московської держави.
18. Бібліотеки Середньовіччя у країнах Європи й Азії.
19. Особливості архітектури бібліотек Середньовіччя.
20. Бібліотеки Відродження у країнах Європи й Азії.
21. Приватні бібліотеки епохи Відродження.
22. Бібліотечна справа Німеччини у період Реформації: суспільно-історичне тло, особливості функціонування.
23. Бібліотечна справа в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах.
24. Бібліотечна справа Німеччини в епоху Просвітництва.
25. Бібліотечна справа США в епоху Просвітництва.
26. Заснування бібліотеки Конгресу.
27. Вплив нових політичних ідей на розвиток бібліотек в Англії в XVIII – на початку XIX ст.
28. Бібліотечна справа Франції в період буржуазної революції (1789-1793 рр.).
29. Бібліотечна справа Російської імперії у XVIII ст.
30. Бібліотечна справа країн Європи в XIX - на початку XX ст.
31. Бібліотечна справа США в XIX - на початку XX ст.
32. Бібліотечна справа Російської імперії в XIX - на початку XX ст.
33. Провідні чинники розвитку бібліотечної справи в XIX ст.
34. Глобальне утвердження інституту національної бібліотеки як вияв нового етапу суспільного розвитку XIX ст.
35. Наукові бібліотеки Європи XIX ст.: види, суспільне призначення.
36. Публічна бібліотека XIX ст.: види, концепції створення та функціонування.
37. Англо-американська концепція публічної бібліотеки.
38. Діяльність професійних бібліотечних асоціацій США XIX ст.
39. Організація бібліотечної справи в країнах Центральної і Східної Європи в XIX ст.
40. Розвиток зарубіжної бібліотечної думки в XIX ст.
41. Зародження бібліотечної освіти. Бібліотечна діяльність М. Дьюї.
42. Бібліотечна справа у період між світовими війнами (1914-1940 рр.).
43. Національна бібліотека в Парижі і діяльність Жюльєна Кена.
44. Національні бібліотеки країн світу у першій половині XX ст.
45. Національні бібліотеки країн світу у другій половині XX – на початку XXI ст.

46. Міжнародне бібліотечне співробітництво у XIX ст.
47. Міжнародне бібліотечне співробітництво у першій половині XX ст.
48. Міжнародне бібліотечне співробітництво у другій половині XX – на початку XXI ст.
49. Основні тенденції і особливості розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн у XX - на початку XXI ст.
50. Розвиток бібліотечної справи в умовах інформаційного суспільства.
51. Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.
52. Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.
53. Вплив інформатизації та інтернетизації на розвиток бібліотечної справи.
54. Процеси демократизації бібліотечної справи в посткомуністичних країнах наприкінці XX – на початку XXI ст.
55. Інтелектуальна свобода і вільний доступ до інформації як головний принцип організації бібліотечної справи наприкінці XX – на початку XXI ст.
56. Особливості архітектури сучасних бібліотек.
57. Бібліотека Британського музею.
58. Бібліотека конгресу США.
59. Еволюція концепції публічної бібліотеки.
60. Історія виникнення перших бібліотек на Київській Русі.
61. Бібліотека Києво-Софійського Собору.
62. Монастирські бібліотеки та їх культурно-освітня роль у книжковій справі на Україні XI–XVII ст.
63. Монастирські бібліотеки Лівобережної України в контексті української культури XVIII ст.
64. Бібліотека Києво-Печерської Лаври та її роль у справі становлення та розповсюдження шкільництва, освіти, культури.
65. Приватні зібрання XVI–XVIII ст. (П. Могили, Ф. Прокоповича, магнатів Яблоновських, С. Соболя).
66. Родові книгозбірні Правобережної України XVIII–XIX ст. (І. Мазепи М. Ханенка, П. Скоропадського).
67. Бібліотека Харківського колегіуму – перше зібрання книг у Слобідській Україні.
68. Бібліотека Чернігівського колегіуму: історія становлення, навчальний процес, бібліотека.
69. Бібліотечна справа в Україні у XIX – на початку XX ст.: стан і основні напрями розвитку.
70. Роль публічних бібліотек в Україні у XIX – на початку XX ст: (міські, повітові, громадські та народні).
71. Бібліотеки-читальні та народні читальні в історико-культурному контексті півдня України (кін. XIX – поч. XX ст.).
72. Бібліотечна діяльність товариства «Просвіта»: особливості діяльності, історія, теорія, практика, фонди.
73. Роль бібліотек Народного Дому та Наукового товариства ім. Шевченка в історії розвитку науки і культури Галичини.
74. Діяльність корифеїв бібліотечної справи України.
75. Бібліотечна справа у Радянській Україні.
76. Бібліотеки у період становлення нових соціально-економічних і політичних відносин у 1930-х рр.
77. Стан бібліотек Києва у період нацистської окупації (1941–1943 рр.).
78. Бібліотеки України у період післявоєнної відбудови та в 1950-х рр.
79. Бібліотечна справа в Україні у 1950-1960-ті рр.: централізація науково-методичної роботи в галузі бібліотекознавства.
80. Бібліотечна справа у період Української революції 1917–1920 рр.: проекти реформ бібліотечної справи.

81. Створення Національної бібліотеки Української держави.
82. Бібліотечна справа в Україні у 1970-1980-ті рр.: спроби ґрунтового упорядкування бібліотечної мережі.
83. Цензура у бібліотеках Радянської України.
84. Бібліотечна справа в незалежній Україні.
85. Українська бібліотечна асоціація: мета, завдання, основні напрями діяльності.
86. Основні напрями бібліотечної справи України в період переходу від тоталітаризму до демократії.
87. Перспективи розвитку бібліотечної справи України.
88. Національні бібліотеки України на сучасному етапі.
89. Національні бібліотеки Росії наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.
90. Впровадження новітніх інформаційних технологій як перспективний напрям розвитку бібліотечної справи України.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи

Варіант №1

1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Стародавнього світу.
2. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку Стародавнього Сходу (за вибором студента).
3. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку Античного світу (за вибором студента).
4. Підготувати реферат про окрему бібліотеку доби Відродження (за вибором студента).

Варіант №2

1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотечної справи у новий та новітній часи.
2. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку епохи Просвітництва (за вибором студента).
3. Підготувати презентацію про національну бібліотеку будь-якої країни світу (за вибором студента).
4. Підготувати реферат про внесок окремого діяча у розвиток бібліотечної справи світу або певної країни (за вибором студента).

Варіант №3

1. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотечної справи в Україні.
2. На основі аналізу документного потоку дисертаційних досліджень за 1991-2013 рр. зі спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографія (за базою даних «Автореферати дисертацій», розміщеній на веб-порталі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського НАН України) дати характеристику сучасного етапу розвитку історико-бібліотекознавчих досліджень в Україні. Проаналізувати тематику досліджень з історії бібліотечної справи в Україні.
3. Підготувати презентацію про історію окремої національної бібліотеки України (за вибором студента).
4. На основі складених хронологічних таблиць до Змістових модулів 1-3 проаналізувати розвиток бібліотечної справи України у порівнянні із загальносвітовим бібліотечним рухом. Обґрунтувати висновки.

Варіант №4

1. На основі опрацювання наукових, навчальних, довідкових друкованих джерел та інформаційних ресурсів мережі Інтернет підготувати реферат з історії бібліотечної справи в одній країні світу (за вибором студента).
2. Скласти хронологічну таблицю історії бібліотечної справи в обраній країні.

Країни для вибору:

Франція

Велика Британія

Нідерланди

Польща

Канада

США

Німеччина

Італія

Іспанія

Чехія

Форми та методи контролю

Організація навчання з дисципліни «Історія бібліотечної справи» забезпечується засобами поєднання аудиторної і позааудиторної форм навчання:

- лекції;
- семінари;
- самостійна аудиторна робота студентів;
- самостійна позааудиторна робота студентів;
- консультації.

За характером логіки пізнання використовується аналітичний метод (передбачає мисленнєвий або практичний розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак); індуктивний метод (шлях вивчення предметів, явищ від одиничного до загального), дедуктивний метод (вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного), традуктивний метод (висновки від одиничного до одиничного, від загального до загального).

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемний метод, що передбачає створення проблемної ситуації, виділення проблемного завдання, частково-пошуковий метод (включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання), дослідницький метод (спрямований на включення студентів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням різноманітних інформаційних джерел).

Самостійна та індивідуальна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення даної дисципліни. Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Зміст СРС з дисципліни складається з таких видів роботи:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, семінарських);
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом;
- анотування рекомендованої літератури;
- формулювання висновків і підсумків;
- відповіді на запитання і самостійне формулювання запитань до навчальної теми;
- створення презентації.

Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення студента в освоєнні програмного матеріалу дисципліни; спрямований на необхідне корегування самостійної та індивідуальної роботи студента.

Поточний контроль навчальних досягнень здійснюється протягом семестру на лекційних та семінарських заняттях.

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента протягом навчального семестру за національною чотирибальною шкалою

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських (практичних) занять і поєднує в собі два напрями:

- опитування лекційного матеріалу, що є обов'язковим для вивчення студентами,
- перевірка самостійної та індивідуальної роботи студента.

Зважаючи на це, використовуються такі форми поточного опитування:

- переказ лекційного матеріалу;
- експрес контроль;
- заслуховування повідомлень студента з довідковою інформацією;
- заслуховування інформації про науково-дослідницьку роботу;
- захист НДРС.

При контролі виконання завдань, які винесені для самостійного, індивідуального опрацювання, оцінці підлягають:

- самостійне опрацювання питань;
- написання індивідуальних завдань;

- аналіз нормативних документів органів державної влади в галузі туризму.

Модульний (міжсесійний) контроль - є показником вивчення окремих тем, дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через більш довготривалий період і охоплює теми змістовного модулю дисципліни. Здійснюється оцінка теоретичних знань та практичних навичок, яких набули студенти після опанування змістового модулю. Проводиться 1 раз на семестр, включає проведення контрольних заходів за всіма темами змістового модуля у формі контрольної роботи, тестування, тощо.

Підсумкова оцінка за модульний контроль визначається як середньозважений бал за підсумками аудиторної роботи та контрольного заходу, помножений на ваговий коефіцієнт і виставляється в журналі обліку роботи викладача, журналі обліку роботи академічної групи та облікових документах деканату.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі заліку.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Історія бібліотечної справи: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 029 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа. - РВВ МДУ, 2018.-224 с.
2. Історія бібліотечної справи: методичні рекомендації для студентів II курсу напряму підготовки 029 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа. - РВВ МДУ, 2017.-36с.
3. Березюк, Н. М. К.И. Рубинский: библиотечарь, библиотековед, библиограф (1860-1930) / Н. М. Березюк. – Харьков : Тимченко, 2010. – 320 с.
4. Бокань, В. Історія культури України : навч. посіб. / В. Бокань. – 2-ге видання доповн. – Київ : МАУП, 2002. – 256с.
5. Бокань, В. Історія культури України [Електронний ресурс] : навч. посібник / В. Бокань. – Київ : МАУП, 2002.
6. Історія бібліотечної справи: курс лекцій/К.М. Мовчан.– Мукачєво: РВВ МДУ, 2020.-165с.
7. Історія української культури у п'яти томах. 3. – К : Наукова думка, 2003. – 1245 с.
8. Котляр, М. Довідник з історії України / М. Котляр, С. Кульчицький. – К : Україна, 1996. – 463 с.
9. Овчинніков, В. Історія книги. Еволюція книжкової структури : Реком. МОНУ як навч. посібник для студентів / В. Овчинніков. – Львів : Світ, 2005. – 420 с.
10. Ярошенко, Т. О. Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки : монографія / Т. О. Ярошенко. – К : Знання, 2010. – 215с.
11. Історія бібліотечної справи: методичні рекомендації до проведення практичних занять з курсу для студентів денної форми навчання галузі знань 02 "Культура", спеціальності "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" / укладач К.М. Мовчан. – Мукачєво : МДУ, 2020. – 21 с.

Електронні ресурси віддаленого доступу:

1. Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – Режим доступу: <http://www.libraryforum.info/archive>
2. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Режим доступу: <http://journals.uran.ua/bdi/issue/archive>
3. Електронні ресурси читальної зали НБ МДУ.– Режим доступу: <https://msu.edu.ua/library/cul-online/>
4. Інституційний депозитарій МДУ.– Режим доступу: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі документи

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – Ст. 45; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80> [Дата звернення: 25.08.18]
2. Про культуру: Закон України від 14 груд. 2010 р. №2778-17 // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – №24. – Ст. 168; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> [Дата звернення: 25.08.18]
3. Закон України від 01.07.2014 №1556-VII "Про вищу освіту" (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/65715.html> [Дата звернення: 25.08.18].

Базова

1. Абрамов К.И. История библиотечного дела в СССР: учебник для библиотечных факультетов и факультетов культуры, педагогических вузов и университетов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Книга, 1980. – 352 с.
2. Володин Б.Ф. Всемирная история библиотек / Б.Ф. Володин. – 2-е изд., доп. – СПб.: Профессия, 2004. – 432 с.
3. Дубровіна Л.А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті: монографія / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2016. – 530 с.
4. Сєдих В.В. Історія бібліотечної справи в Україні: навч. посіб. / В.В. Сєдих ; [наук. ред. Н.М. Кушнарєнко]; М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. – Х.: ХДАК, 2013. – 212 с.
5. Талалакіна О.И. История библиотечного дела за рубежом: учебник для библиотечных факультетов и факультетов культуры и педагогических вузов / О.И. Талалакіна. – М.: Книга, 1982. – 272 с.

Додаткова

9. Александрійська бібліотека: [з історії б-ки] // Шк. б-ка. – 2009. – №5. – С. 42–48.
10. Арабская письменность и книга // Очерки арабской культуры V–XV вв. – М., 1982. – С. 215–286.
11. Березкіна Н.Ю. Библиотеки и распространение научных знаний в Беларуси, XVI - XX вв. / Н.Ю. Березкіна; Нац. акад. наук Беларуси, Центр. науч. б-ка им. Я. Коласа. – Минск: Беларуская навука, 2011. – 523 с.
12. Березюк Н.М. Библиотека Харьковского национального университета имени В.Н. Каразина за 200 лет (1805-2005) / Н.М. Березюк [и др.]; Харьков. нац. ун-т им. В.Н. Каразина, Центр. науч. б-ка. – Х.: Тимченко А.Н., 2006. – 390 с.
13. Бібліотеки Києва під час нацистської окупації. (1941-1943): Дослідження. Анотований покажчик. Публікації документів / Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського, Держкомархів України, Центр. держ. арх. вищих органів влади та упр. України ; уклад. : Л.А. Дубровіна, Н.І. Малолєтова. – К., 2014. – 812 с.
14. Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: зб. ст / НБУВ та ін.; редкол.: О.С. Онищенко (голова) та ін. – К., 2007. – 253 с.
15. Білоус І.О. Бібліотека Львівської політехніки: історія становлення і розвитку : [1844–2000 рр.] / І.О. Білоус // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – С. 247–255.

- 16.Вергунов В.А. Державна наукова сільськогосподарська бібліотека УААН: історія і сьогодення: до 75-річчя ДНСГБ УААН як наук. установи / В.А. Вергунов. – К.: Аграр. наука, 2007. – 480 с.
- 17.Вилегжаніна Т. Публічні бібліотеки України крізь призму міжнародних стандартів ІФЛА / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2016. – № 4. – С. 4–7.
- 18.Владимиров Л.И. Всеобщая история книги: Древний мир. Средневековье. Возрождение. XVII век / Л.И. Владимиров. – М., 1988. – 312 с.
- 19.Глазков М.Н. Периодизация отечественной истории библиотечного дела. XX век / М.Н. Глазков // Библиотековедение. – 2000. – № 5. – С. 104–109.
- 20.Глухов А.Г. Звучат лишь письма: Судьба древних библиотек / А.Г. Глухов. – М., 1981. – 208 с.
- 21.Глухов А.Г. Из глубины веков: Очерки о древних библиотеках мира / А.Г. Глухов. – М., 1971. – 112 с.
- 22.Глухов А.Г. Судьбы древних библиотек / А.Г. Глухов. – М., 1992. – 160 с.
- 23.Грин У.И. Публичная библиотека глазами современников (1795–1917): хрестоматия / У.И. Грин, А.М. Третьяк. – СПб., 1998. – 694 с.
- 24.Дворкина М.Я. Периодизация – это отражение сущностных изменений... / М.Я. Дворкина // Библиотековедение. – 2000. – № 3. – С. 96–100.
- 25.Дзюба О.М. Монастирські бібліотеки лівобережної України в контексті української культури XVIII ст. / О.М. Дзюба // Бібліотечний форум. – 2016. – №1. – С. 18-22.
- 26.Домбровский К. Вся память мира: Об Александрийской библиотеке // Библиотекарь. – 1982. – № 2. – С. 60–63.
- 27.Дубровіна Л.А. Історія Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. 1918-1941 / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко; Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К.: НБУВ, 1998. – 336 с.
- 28.Дубровіна Л.А. Історія Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1941-1964) / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К.: Наук. думка, 2003. – 360 с.
- 29.Дубровіна Л.А. Історія Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1965-1991) / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2008. – 373 с.
- 30.Дьяков И.М. Города – государства Шумера / И.М. Дьяков // История древнего мира. – 3-е изд., испр. и доп. – М., 1989. – С. 60–61.
31. З історії бібліотечної справи на закарпатті Режим доступу: file:///C:/Users/Anatoly/Downloads/apkant_2012_12_21.pdf [Дата звернення: 25.08.18]
- 32.История библиотеки Академии Наук СССР (1714–1964). – М.–Л., 1964. – 600 с.
- 33.История библиотеки в биографиях директоров. 1795-2005 / Рос. нац. б-ка; пред. ред. кол. В. Р. Фирсов. – СПб., 2006. – 503 с.
- 34.Історія бібліотечної справи в Україні : зб. наук. пр. / Нац. парламент. б-ка України. – К., 1995 – 234с.
- 35.Історія наукових бібліотек у контексті історії, культури, освіти в Україні [Текст] : матеріали наук.-практ. конф., Київ, 14-15 жовтня 2015 р. – К., 1999. – 110 с.
- 36.Історія освітянських бібліотек України: наук. зб. / Держ. наук.-пед. б-ка ім. В.О. Сухомлинського; гол. ред. кол П. І. Рогова. – К.: Вирій, 2006. – 403 с.
- 37.Історія розвитку бібліотек України для дітей (1960–1974 рр.) / НБУ для дітей; редкол.: А. С. Кобзаренко та ін. – К., 2007. – 75 с.
- 38.Історія розвитку бібліотек України для дітей (1975-1991 рр.) / [А.С. Кобзаренко та ін.; наук. ред. Л.П. Каліберда]; Нац. б-ка України для дітей. – К., 2011. – 116 с.
- 39.Каратыгина Т.Ф. История технических библиотек в СССР / Т.Ф. Каратыгина. – М., 1981. – 166 с.
- 40.Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище: монографія / Т. Ківшар; НАН України, Центр пам'яткознавства. – К.: Логос, 2016. – 344 с.

41. Клещук С.Е. Зарождение и становление библиотек высших учебных заведений США (1630–1860) / С.Е. Клещук // Библиотековедение и библиография за рубежом. – 1989. – Вып. 123. – С. 74–87.
42. Ковальчук Г.І. Керівники ВБУ-НБУВ (1918-1998) / Г.І. Ковальчук // Бібліотечний форум. – 2017. – № 5. – С. 18-28.
43. Крушельницька Л. Від сьогодні до завтра... / Л. Крушельницька; НАН України; ЛННБУ ім. В. Стефаника; [упорядкув. В. Трипачука]. – Львів: Астролябія, 2014. – 252 с.
44. Кунанець Н.Е. Бібліотечна справа на західноукраїнських землях (XIII ст.–1939 р.): консолідований інформаційний ресурс: монографія / Н.Е. Кунанець; М-во освіти і науки, молоді та спорту, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2011. – 446 с
45. Купрійчук В. Роль бібліотек у реалізації державної гуманітарної політики України у добу національно-визвольної боротьби 1917 – 1920 рр. / В. Купрійчук // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 30. – С. 131-137.
46. Маслакова Н. Історико-бібліотекознавчі дослідження на новому етапі розвитку України (1991–2006) / Н. Маслакова // Наук. пр. НБУВ. – К., 2006. – Вип. 16. – С. 404–414.
47. Мотульский Р.С. Основні етапи становлення і розвитку бібліотек Білорусі у Х-XXI ст. / Р.С. Мотульский // Бібліотечна планета. – 2015. – №3. – С. 13-18.
48. Немировский А.И. Библиотеки Древнего Рима / А.И. Немировский // Вопр. истории. – 1991. – №11. – С. 218–221.
49. Немировский Е.Л. Мир книги: с древнейших времен до начала XX века / Е.Л. Немировский. – М., 1986. – 287 с.
50. Новікова Н. Дитячі бібліотеки в культурі України другої половини XX століття: монографія / Н. Новікова; КНУКіМ. – К., 2006. – 282 с.
51. Онищенко О. Українські бібліотеки у 90-х роках XX ст.: основні тенденції розвитку та напрями діяльності / О. Онищенко // Бібліотечний форум. – 2016. – № 3. – С. 12-23.
52. Онищенко О. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського в 1918-1998 рр.: основні етапи розвитку / О. Онищенко, Л. Дубровіна // Бібл. вісн. – 2006. – № 5. – С. 5-17.
53. Прокопенко Л.С. Основні напрями діяльності спеціальної групи за інтересами з історії бібліотечної справи (ІФЛА) / Л.С. Прокопенко // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України: Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 22 лист. 2017 р. – К., 2017. – С. 165–167.
54. Радзівіло А.А. Перша публічна бібліотека у Києві: («Аптека для душі» П.П. Должикова) / А.А. Радзівіло // Історія бібліотечної справи в Україні. – 1997. – Вип. 2.– С. 5-11.
55. Роль бібліотек монастирів, соборів та інших установ у розвитку культури України : тези наук. конф. / НАН України, Ін-т укр. археографії; ред. Т. Санкович. – К., 1993. – 131 с.
56. Сажок О.В. Бібліотеки Острозького Кирило-Мефодіївського церковного православного братства у другій половині XIX – на початку XX ст. / О.В. Сажок // Наук. зап. Серія «Історичне релієзнавство» / Нац. ун-т «Острозька акад.»; [редкол.: С.І. Жилюк та ін.]. – Острог, 2011. – Вип. 4. – С. 159–169.
57. Самая современная библиотека в мире: [історія Нац. б-ки Франції] // Шк. б-ка. – 2014. – № 6. – С. 38–39.
58. Сірополко С. Бібліотечна справа на Україні: [корот. огляд від початку до 20-х рр. XX ст.] / С. Сірополко // Шк. б-ка. – 2012. – № 1. – С. 41–44.
59. Скоморовська І.М. Історія становлення шкільних бібліотек [України] / І.М. Скоморовська // Шк. б-ка. – 2015. – № 15/16. – С. 40–41.
60. Солонська Н. Князівська бібліотека XI століття в Києві: до 1000-річчя Софійського собору / Н. Солонська // Вісн. Книжк. палати. – 2016. – № 11. – С. 41–43.
61. Сулиман Л. Александрийская библиотека // Курьер ЮНЕСКО. – 1988. – № 12. – С. 8–14.
62. Талалакина О.И. Исследователи культуры Востока о библиотеках Арабского халифата / О.И. Талалакина // Библиотековедение и библиогр. за рубежом. – 1976. – Вып. 56. – С. 58–75.

- 63.Троцюк, Т.В. Александрийская общественная библиотека: к истории возникновения / Т.В. Троцюк // История библиотек : исслед., материалы, документы : сб. науч. тр. / Рос. нац. б-ка. – СПб., 2008. – Вып. 7. – С. 15-22.
- 64.Тюлина Н.И. Дома и на чужбине: Записки библиотекаря со счастливой судьбой / Н.И. Тюлина. – М.: Либерия, 1999. – 136 с.
- 65.Уюн-Суд Низар. Арабские библиотеки в средние века / Уюн-Суд Низар // Библиотековедение и библиогр. за рубежом. – 1973. – С. 90–98.
- 66.Фирсов Г.Г. Библиотечная деятельность Гете и библиотеки Веймара и Йены / Г.Г. Фирсов // Библиотековедение и библиогр. за рубежом. – 1983. – Вып. 94. – С. 3–11.
- 67.Фрис В. Бібліотеки на західноукраїнських землях у другій половині XVII-XVIII ст. / В. Фрис // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника. – 2002. – Вип. 9/10. – С. 171-186.
- 68.Фунтикова С.П. Православные библиотеки: прошлое и настоящее: учеб. пособие / С.П. Фунтикова; МГУКИ. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: ИПО Профиздат, 2002. – 256 с.
- 69.Холод С.С. Формування книжкових зібрань і бібліотек та розповсюдження інформації у добу середньовіччя в Європі / С.С. Холод // Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 25 жовт. 2016 р. – Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2016. – С. 402–410.

Для нотаток

Навчально-методичне видання

Мовчан К.М.

Історія бібліотечної справи

Методичні рекомендації

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ, 89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>